STN: ZÁKON, ALEBO MOŽNOSŤ

STN: LAW, OR POSSIBILITY

Dušan Lahučký – Peter Kacko**Abstract**

Standards can be defined as results of a creative activity. Their implementation enables us to avoid concluding some issues in an incorrect way. It can be assumed that the result of the activity will meet some needed criteria. A standard should be an obligatory recommendation in a variety of human activities. Standard implementation results in standard's current up-dating and employing it internationally in an optimum way.

Key words: standard, activity, obligation, necessity.

Úvod

Ekonomické zhodnotenie produkcie je podmienené presadením sa na domácom a zahraničnom trhu, kde stále dominantnejšiu úlohu hrajú prísne pravidlá a predpisy, zohľadňujúce technické normy. Potreby súčasnej výrobnéj praxe a hlavne výhľady do budúcnosti však ukazujú, že význam prostriedkov odbornej komunikácie technikov bude narastať a potreba špecialistov v týchto oblastiach bude vyššia.

Úloha pedagógov – odborníkov v oblasti konštrukcie novej techniky a tvorby dokumentácie mimoriadne rastie, lebo ovplyvňuje formovanie modernej inžinierskej generácie, pripravujúcej sa na prácu v treťom tisícročí.

Diskusia

Uvedené tri vety sú bez akýchkoľvek úprav prevzaté z predhovoru k zborníku z konferencie z roku 2005. Tieto ma evokovali k úvahe záväznosti STN pre používanie v praxi a možnosti naplnenia tak samozrejmych cieľov, s ktorými sa dá iba súhlasiť.

Aká je však skutočnosť?

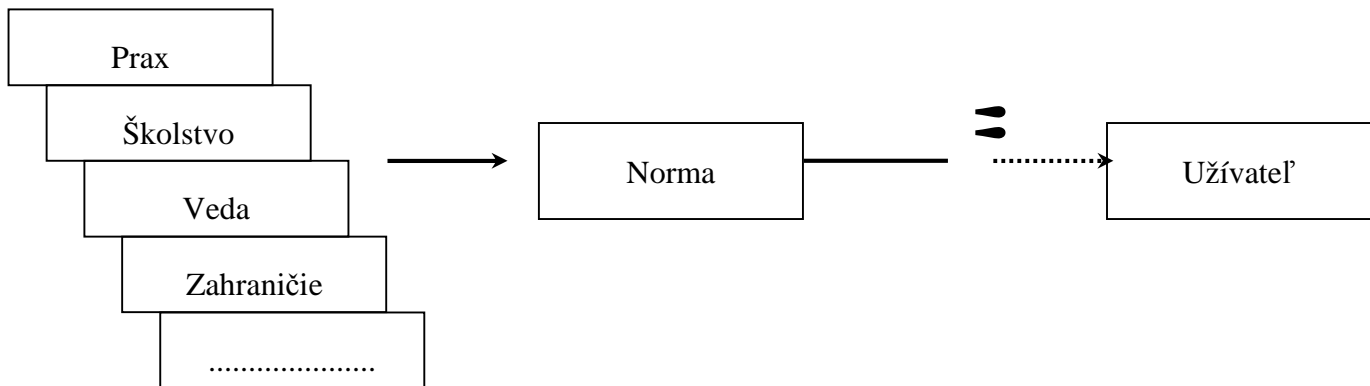
Výrobné organizácie zrušili technické knižnice a celé útvary normalizácie. Zrejme názov novým manažérom pripomínal skôr oblasť politickú ako odbornú. Tisíce udržiavaných a aktualizovaných noriem uvoľnilo priestory najmä rôznym prenájmom. Jednorazové a „zmysluplné“ rozhodnutie ušetrilo náklady v organizácii. Tieto zásahy sa realizujú približne od roku 2000. Sú teda normy potrebné, alebo nie? Ja verím, že sú potrebné a nenahraditeľné.

Školstvo vždy vychovávalo budúcich odborníkov, ktorí našli uznanie i vo svete. I školstvo sa nevyhlo úsporným opatreniam a kúpiť potrebné normy by bolo luxusom. Realita prežitia núti i SÚTN komercializovať svoju činnosť. Norma ako taká je tovarom, copyright je neprípustný. Znížil sa počet referenčných výtlačkov novej normy na štvrtinu. Veľké technické knižnice nedostávajú bez zaplataenia výtlačok normy, podobne univerzity. Spoplatnené je i „nazretie“ do normy v študovni normalizačného ústavu.

Nastalo dokonalé oddelenie produktu od užívateľa. Odborná gramotnosť musí ustúpiť.

Kontaktná adresa:

Ing. Dušan Lahučký, CSc., Ing. Peter Kacko, Fakulta špeciálnej techniky, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Študentská 1, 911 50 Trenčín, tel.: 032/7400684

Záver

Táto „neštandardná“ situácia je skutočne vážna. Malo by byť i našou povinnosťou upozorniť na ňu kompetentné ustanovizne:

- ministerstvá,
- Slovenskú rektorskú konferenciu,
- Národnú radu SR,
- Klub 500,
- OPK,
- ....

S požiadavkou investovať do vzdelanosti národa i fakticky.

Použitá literatúra

1. BAJLA, J.: *Normalizačná činnosť v SR po vstupe do EÚ*. In: Nové trendy v konštruovaní a v tvorbe technickej dokumentácie 2003, Nitra 2003, zborník str. 137, ISBN 80-8069-194-0
2. LAHUČKÝ, D.: *Normy prax potrebuje*. In: Nové trendy v konštruovaní a v tvorbe technickej dokumentácie 2003, Nitra 2003, zborník str. 151, ISBN 80-8069-194-0
3. ŽARNAY, M., BRONČEK, J.: *Zadanie, pripravenosť konštruktéra a technická dokumentácia*. In: Nové trendy v konštruovaní a v tvorbe technickej dokumentácie 2003, Nitra 2003, zborník str. 171, ISBN 80-8069-194-0
4. ŽARNAY, M., BRONČEK, J.: *Konštruovanie z hľadiska nákladov*. In: Nové trendy v konštruovaní a v tvorbe technickej dokumentácie 2004, Nitra 2004, zborník str. 157, ISBN 80-8069-362-5
5. ŽARNAY, M., BRONČEK, J.: *Implementácia STN EN ISO do praxe*. In: Nové trendy v konštruovaní a v tvorbe technickej dokumentácie 2006, Nitra 2006
6. TURZA, J. et al.: *Dvojfázové hydraulické mechanizmy so striedavým prietokom kvapaliny*, Trenčín 2005, monografia, ISBN 80-80754-071-8
7. LIPTÁK, P.: *Diagnostika z pohľadu vplyvu korózie na vojenské elektrotechnické zariadenia*. In: Diagnostika 99, VA Brno 1999, zborník z vedeckej konferencie.

Súhrn

Realizačným výstupom normotvornej činnosti je konkrétna norma. Jej aplikáciou v praxi je možné sa vyhnúť rôznym nekompetentným záverom a je predpoklad, že realizačný výstup bude spĺňať požadované kritériá. Norma by mala teda byť záväzným doporučením pre širokú oblasť činností človeka. Jej používaním sa v praxi aktualizuje, čím sa stáva optimálnym kontaktným prostriedkom i v medzinárodnom priestore.

Kľúčové slová: norma, činnosť, záväznosť, potreba.